

Checkliste til udbydere

Udarbejdelse af udbudsmateriale

ved transport af patienter og handicappede

Indledning

Checklisten kan bruges ved udarbejdelsen af udbudsmateriale for patient- og handicaptransport. Checklisten indeholder vejledende retningslinjer for chaufførernes arbejdsmiljø ved patient- og handicaptransport.

De vejledende retningslinjer i checklisten omfatter ikke båretransport og ambulancekørsel i forbindelse med redning af mennesker.

Udbyder af en tjenesteydelse skal i sit udbudsmateriale:

- Oplyse om de særlige, væsentlige arbejdsmiljøforhold, der er forbundet med tjenesteydelsens udførelse.
- Oplyse om det regelgrundlag, der gælder for de særlige, væsentlige arbejdsmiljøforhold.

Særlige, væsentlige arbejdsmiljøforhold er de forhold, som tilbudsgiver ikke kender til ud fra et almindeligt kendskab til branchen, fx hvilken type af patienter/handicappede der skal transporteres, eller vanskelige adgangsveje.

Udbyder må ikke i udbudsmaterialet foreskrive eller forudsætte, at der bruges arbejdsmetoder, arbejdsprocesser og arbejdsgange, der ikke er i overensstemmelse med arbejdsmiljølovgivningen.

I checklisten gennemgås de væsentlige arbejdsmiljøforhold ved arbejde med transport af patienter og handicappede. Checklisten kan derfor tjene som inspirationskilde, når udbyder skal vurdere, om den konkrete opgave er forbundet med særlige, væsentlige forhold, som kun udbyder har kendskab til. Samtidig oplyser checklisten om krav til arbejdsmetoder mv., så udbyder kan undgå at foreskrive forhold, som ikke er i overensstemmelse med arbejdsmiljølovgivningen. Listen er vejledende og ikke udtømmende.

Der henvises i øvrigt til At-vejledning om udbud af tjenesteydelser samt Arbejdstilsynets arbejdsmiljøvejviser nr. 17 om transport af passagerer.

Endelig kan oplyses, at flere branchearbejdsmiljøråd har udarbejdet checklister for konkrete udbudsområder.

Indretning af bussens passagerafsnit

Pladsforholdene i bussen/bilen er vigtige. Når chaufføren som led i det daglige arbejde udfører opgaver som ind- og udkørsel af kørestolsbrugere, betjening af fastspændingsudstyr, hjælp af gangbesværede personer og flytning af sæder, skal der i bussen/bilen være:

- Tilstrækkelig plads til at udføre arbejdet, især i højden.
- Tilstrækkeligt frirum omkring kørestolen enten foran og bag ved eller på begge sider af kørestolen. Frirummet betyder, at chaufføren kan betjene fastspændingsudstyret i gode arbejdsstillinger. Er arbejdet samtidig tilrettelagt, så sæder og kørestolspladser skal kunne variere, bør placeringen være fleksibel, så fx flytning af kørestole og sæder lettes, fx ved brug af skinner/kopper.

Tekniske hjælpemidler

Der må ikke ske skub og træk af kørestolsbrugere på trapper over ét trin.

- Ved transport af kørestolsbrugere på trapper (mere end ét trin) skal der bruges tekniske hjælpemidler, fx trappemaskine.
- Der skal være det fornødne antal trappemaskiner til rådighed i forhold til antallet af ture, som omfatter transport af kørestolsbrugere på trapper.
- Chaufføren skal være instrueret i at bruge trappemaskinen på forsvarlig måde.
- Det anbefales, at chaufføren gennemgår et kursus i brug af trappemaskiner.

Forekommer der transport af kørestolsbrugere ind og ud af bussen/bilen, skal:

- Bussen/bilen være indrettet til arbejdet, fx ved påmonteret fuldautomatisk lift. Det kan være en fordel, at liften er monteret udvendigt, hvorved der spares plads inde i bussen.

Liftens platform bør:

- Have samme bredde som bagdøren, så kørestolen kan køres lige ind, hvor den skal placeres. Derved undgås belastende manøvrering af kørestolen på en lille plads.
- Være skridsikker i tør og våd tilstand.
- Have sidekanter, der forhindrer kørestolen i at køre ud over siden, samt en automatisk nedklappelig kant bagtil, som ikke medfører risiko for at få foden i klemme.

- Være ca. 160 cm dyb for at have den fornødne plads til kørestolen og en chauffør bag denne.

I forbindelse med transporten kan der opstå kriser (anfald/dødsfald/vold), hvor chaufføren har behov for at kunne tilkalde hjælp/assistance, eller der kan være forsinkelser på grund af fx trafikale forhold. Derfor bør:

- Bussen/chaufføren være udstyret med radio og mobiltelefon.

Adgangsveje/-forhold

Er der konstateret adgangsforhold, hvor det ikke er muligt at bruge en trappe-maskine, elevator e.l., skal der findes andre løsninger, fx:

- Beboeren flyttes til bolig i terræn eller bolig med en elevator, som kan rumme og betjenes af en kørestolsbruger og en chauffør.
- Der etableres en trappelift.
- Der bruges sundhedsklinikker, som er beliggende i terræn, eller som har elevator, hvor der er plads til en kørestolsbruger og en chauffør.
- Patienten skal kun transporteres til fortov.

Arbejdets tilrettelæggelse og udførelse

For at undgå tidspres bør der ved turtilrettelæggelsen afsættes den fornødne tid med hensyntagen til:

- De sædvanlige trafikale forhold, samt at der kan opstå mere trafik end sædvanlig, eller der kan opstå et trafikuheld eller andet uforudset.
- Hvor meget hjælp og støtte der påregnes ved afhentning og afsætning af passagerer. Det er især vigtigt ved nye passagerer, som chaufføren ikke kender.

Der kan opstå et modsætningsforhold mellem at få afhentning og afsætning udført til tiden og samtidig yde en god service.

- Det er vigtigt, at opgaverne præciseres og afgrænses over for chaufføren, og brugeren af transporten bør være gjort bekendt med, hvad ydelsen omfatter.

Chaufføren skal have de nødvendige oplysninger om passagererne. Derfor bør der:

- Etableres et samarbejde omkring information om brugerne, som har betydning for transporten.
- Oplyses om særlige hensyn, som chaufføren skal tage til brugerne.
- Oplyses om ændringer i antal, der skal transporteres i kørestol på trapper, samt hvilken etage transporten skal ske til, så arbejdet kan tilrettelægges, så der skabes afveksling mellem lette og svære transportere, og det sikres, at der er de nødvendige tekniske hjælpemidler til stede.

Forsinkelser eller manglende forståelse af kommunikation kan medføre, at der opstår situationer med bebrejdelser, vrede og aggression fra passagerer mod chaufføren. Derfor bør:

- Chaufførerne have den nødvendige oplæring/instruktion/uddannelse i adfærdsforståelse og kommunikation, fx med psykisk udviklingshæmmede, samt i forståelse af fx demensproblematik eller anden hjernelidelse.
- Chaufføren have fået oplæring/instruktion/uddannelse i konflikthåndtering og voldsproblematikker.

Personlige værnemidler og arbejdstøj

Ved transport af personer, som er behandlet med cytostatika, skal chaufføren være informeret herom samt instrueret i, hvorledes rengøring af opkast håndteres. Ved rengøring på grund af opkast skal der:

- Bruges handsker.
- Udvises høj personlig hygiejne.

I forbindelse med chaufførens skift mellem arbejde i bilen og udendørs bør det vurderes:

- Om årstidsbestemt arbejdsbeklædning er relevant.

For at imødegå utryghed i forholdet mellem bruger og chauffør kan det overvejes:

- Om chaufføren skal være uniformeret.
- Om chaufføren skal kunne legitimere sig, eventuelt således at chaufførens særlige kvalifikationer dokumenteres, fx at chaufføren har gennemført relevante kurser i forhold til brugergruppen, fx i brug af trappemaskine.

